

A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISTERIUM MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 19.KIADJA: Dr. LENDL ADOLF, „A TERMÉSZET” MELLÉKLAPJAKÉNT
Budapest, II., Donáti-utca 7.

A „HALÁSZAT” előfizetési ára 3 korona — „A TERMÉSZET”-tel együtt 6 korona.

A szennyes vizekről.

(Folytatás.)

A különböző ártalmas anyagok sokféleségének meghatározása után — előáll most azon kérdés, hogy megszabadíthatjuk-e vizeinket eme káros hatásoktól és megmenthetjük-e halainkat az elpusztulástól, szóval, hogy megférhetnek-e békésen egymás mellett a halászat és az ipar? Más szóval, hogy ártalmatlanná tehetjük-e a szennyes vizeket?

A vizekben előforduló organikus részek, levelek, eldöglött halak, szétomló agyagtömegek, iszap stb. a vízfolyás csendesebb helyeire és az öblökben leülepedik és lassanként káros hatását teljesen elveszti.

A természet eme játéka arra tanít bennünket, hogy gondoskodjunk arról, miként a szennyvizek részére tisztítómedenczéket készítsünk, a hol a bennük úszkáló szennyes anyagok leülepedhetnek. A természet játéka megtanít bennünket arra is, hogy építsünk szorgalmasan szűrőket, mi által a szennyvizet arra kényszerítjük, hogy a fel nem oldható anyagokat hagyja hátra. A természet végül még megtanít arra is, hogy némely vegyi alkatok arra képesek, miként a szennyvízben létező káros hatásokat akként tudják ellensúlyozni, illetőleg ártalmatlanná tenni, hogy az ártalmas alkatrészeket részben gázokká változtatják át, részben pedig magukba szívják és a fenékre leülepedni kényszerítik; az ártalmas anyagok általuk tehát vagy elszállnak, vagy leszállnak.

Ezzel segédeszközeink lajstromát kimerítettük. Rendelkezésre áll tehát tisztító-medencze, szűrőkészülék és kémiai segédeszközök, esetleg mind a három együttvéve.

Ha a különböző szennyvizekkel szemben ezen említett óvó-intézkedéseket meg akarjuk tenni, mindenekelőtt figyelembe kell vennünk a megjavítani czélzott szennyvizet, hogy ugyanis szervezetlen ásványrészeket tartalmaz-e az, vagy pedig organikus rothadást okozó alkatrészeket, vagy esetleg mindkettőt is.

Az ásványi alkatrészek, tehát a bányaeércz, kémiai és keramiai nagyipar szennyvizei, könnyen ártalmatlanná tehetők, sőt hasznosíthatók is azáltal, ha az ásványtartalmú szennyvizek részére a leülepedésre medenczék készítése által alkalmat szolgáltatunk s a mellett az

esetleges mérges ércz-sókat chemiai úton eltávolítjuk. A szabad ásványsavakat pedig megkötjük, miáltal a szennyeseknek bizonyult vizeket ártalmatlanokká tesszük.

A szennyvíztisztításnál főszerepe van az oldatlan mésznek, a mely nemcsak az organikus részeket tartalmazó szennyesvizeknél sikeresen alkalmazható s ezért a szennyesvíz-tisztítási eljárás gerinczének nevezhető; ámde a mész, mint ilyen, szinte egyike a legártalmasabb halmérgeknek. Szerencsére azonban megvan a mésznek azon tulajdonsága, hogy a levegőn szénsavat képes magába szívni és ezen felszívás következtében átváltozik szén-savas mésszé, a melynek azután ismét az a tulajdonsága van, hogy a víz fenékre ülededik. A mésszel történő szennyesvíz-tisztítási eljárásnál tehát a főfigyelmet arra kell fordítani, hogy elég hosszú vízfolyás álljon a leülepedéshez rendelkezésre.

A mészén kívül tisztítási segédeszköznek tekinthetők a különféle érczsavak, vas, timsó és magnézia-só.

Egyik főfeltétele a vegyítisztításnak, hogy az ahhoz használt anyagok olcsók legyenek, különben az azok beszerzésére fordított pénzáldozat túlhaladná magát azt a kárt, melyet a vizekben rejlő közgazdasági érték képvisel.

A tisztítási műveleteknél tehát lehetőleg olcsó és könnyen hozzáférhető anyagokat kell alkalmaznunk.

A hol például bányászatról és érczipari szennyesvizekről van szó, ott a mésszel való tisztítást kell alkalmazásba vennünk, de elegendő vízterületet is kell biztosítani, hogy a szénsavas mész átváltoztatásához és leülepedéséhez az alkalom adva legyen.

Az organikus rothadásra képes anyagokkal megfertőztetett vizekre nézve már egészen más eljárásról kellett gondoskodni, mint a bányaiparnál. Az organikus rothadásra képes anyagokat ugyanis igen nehéz leülepedésre kényszeríteni, de ha még sikerülne is a leülepedést előidézni, még akkor sem lenne a kívánt cél elérve, mert a leülepedett anyagok további rothadásnak indulnának és feloszlásnak indult részeik oly mikroorganizmusokká lennének, melyek a halak életét lehetetlenné tennék, mert a belőlük keletkező penészgombák életműködésük közben a víz élelytartalmát fogyasztva, a halakra nézve nemcsak mint mérgező anyagok hatnak, hanem akként

is, hogy a víz nehezen pótolható élelytartalmát felemész-
tik. Különösen a cukor- és a keményítő-gyárak okoznak e
tekintetben nagy aggodalmakat halászati szempontból,
melyek közvetlenül oly direkt mérgeket tartalmaznak,
melyek még a vízi-növényeket is kipusztítják; ily helye-
ken nemcsak piszkos és zavaros, de még bűzös is a víz
és legnagyobb bajunkra, mint már fentebb említve volt,
úgyszólván minden tisztítási kísérletnek ellenáll.

Szerencsére azonban itt is van segítség. Kitűnő
tisztítási mód áll rendelkezésünkre, ha ily ártalmas vize-
ket öntözésre használunk fel, vagy ha azokat a talajon
át megsűrjük. Az öntözés már a legrégebb idő óta hasz-
nálatatik a föld termőképességének fokozására, ha tehát a
szennyes vizet öntözés útján tisztítjuk meg, úgy nemcsak
a víz ártalmas hatását szüntetjük meg, de sőt az azzal
locsolt földeket is termékenyebbé tesszük s kettős célt
valósítottunk meg így.

Száz év előtt ismerték e hatást, de nem tudták
annak magyarázatát: nekünk lett fentartva ezen jelensé-
gek megmagyarázása, mely következőkben részletezhető.
Ha egy vízmederben rothadó anyagok vannak, azok úgy-
szólván elválaszthatlan tartozékát képezik a víznek mind-
addig, míg az organikus részecskék valami úton-módon
vissza nem tartanak; szűrés által tehát, ha a szűrő jó
sűrű, vagy öntözés által, midőn a szűrőt a föld képviseli:
annál nagyobb eredmény érhető el, minél több organikus
rész választatik ki a vízből. Ez igen természetes magya-
rázata a dolognak. Vizsgálatok alkalmával bebizonyult,
hogy az ily vizek tisztítására alkalmazott szűrők és az
így nedvesített földek a víz lefolyása után milliárd és
milliárd úgynevezett vízi baktériumokkal voltak elborítva.
Az öntözött földek épúgy viselkednek, mint a mester-
séges szűrők és mint a szűrőkben visszamaradt bakté-
riumok; épúgy, mint a mésztej átváltozik szénsavas
mészé, a visszamaradt organikus részek is oly gom-
bakká változnak át, melyek a földet termékenyvé tenni
képesek, de mindezek még a vizek halállományát veszélyez-
tető ártalmas tulajdonságukat is elvesztik. A baktériumok
ezen átváltozása eredményezi tehát azt, hogy a szűrő-
kön átvezetett, illetve a földekről lefolyt vizek úgy-
szólván teljesen megtisztulva kerülnek a mederbe. Minél
tökéletesebb a szűrő és minél nagyobb a locsolt terület,
annál tökéletesebb munkát végeztünk.

Az öntözött földekben, a földnek a szennyvizek
tisztítására való használásában tehát egy segédeszközünk
van a vizek megtisztítására nézve. Ahol ez kivihető, ott
teljesen meg van oldva a szennyvíztisztítási eljárás,
kapcsolatban a földek trágyázásával.

Ezek lennének tehát a szennyvizek tisztításának
elméleti ismertetései és csak az van hátra, hogy az elmé-
letet a gyakorlati téren megvalósítani bírjuk. Ha ezt
megoldanunk sikertül és a közegészségügy követelményei
sem veszélyeztetnek, akkor az ipar és a halászat béké-
sen megférnek egymás mellett. Ámde a rendelkezésünkre
álló eszközök nem nyerne oly mérvű alkalmazást, amint
azt a halászat érkei megkívánák.

Tagadhatatlan, hogy sok esetben a hatóságok mulasz-
tásai idézik elő eme visszás állapotokat, de előfordulnak
ily esetek is, hogy a tisztítási eljárások egyikét sem
lehet czélszerűen, vagy az érdekelt gyáripár veszélyezte-
tése nélkül alkalmazni.

Nem csak abban van a hiány, hogy nincs megfe-
lelő szigorú törvényünk, hanem abban is, hogy sokszor
nem állanak rendelkezésre az öntözéshez szükséges föld-
dek sem. Könnyű elképzelni, hogy ipart űző vidékeken

a különféle iparágakkal túlságosan leköttött területeken
lassanként olyan helyzet keletkezik, a mikor végre is
teljesen lehetetlen a beszennyezett vizeket a halászatra
alkalmasakká tenni. Ily helyeken tehát a jövőre nézve
sem lehet túlzásba mennünk és az illető gyárakat nem
lenne igazságos dolog az eddigiéknél nagyobb megterhe-
léssel sujtani. Ily helyeken tegye meg az ipar mindazt,
amit megtennie lehet, tehát a halászatra nézve már úgy
is tönkrement vizeket hagyjuk meg az ipar céljaira.
Ily módon bekövetkezhetik ugyan az, hogy egyes víz-
folyások 10 sőt 15 kilométernyire is elvonatnak a halá-
szattól s úgy-úgy szennyvízlevezető csatornát képeznek.

Rossz kibúvó ez, de mégis olyan, melyet bizonyos
körülmények között, pl. ha egy víz beszennyezett volta
már bekövetkezett, — figyelembe kell vennünk és az
elődök mulasztásaiért az utódokat sujtani legalább nem
lenne igazságos dolog.

Ez körülbelül az, amit egy rövid áttekintés után a
szennyvizekről és azok tisztítási módjairól elmondani lehet.
Meg kell azonban még jegyezni azt, hogy nem egyedül
a szennyesvizek azok, a melyek által az ipar a halásza-
tot veszélyezteteti. Az ipar, hogy virágozhassék, használ-
ható víziutakat is követel, különösen akkor, ha a vizet
gépeinek hajtására használja fel, miáltal a halak ivására
alkalmas helyek megsemmisülnek, a vizek nagyobb esé-
sűekké tétetnek és különösen a kisebb vízfolyások a
nyári időszakok alkalmával üres, törmelékekkel telt folyó-
mederré válik és megszűnik minden élet.

Itt sem tudomány, sem gyakorlat nem segíthet, itt
reményünket és bizalmunkat egyedül a törvényhozás böl-
csességébe kell helyeznünk és itt már nagyon is ipar-
kodnunk kell azon, hogy elődeink mulasztásait jóvá
tegyük. A régi, halivásra alkalmas helyeket helyre kell
hoznunk és minden lehető el kell követnünk, hogy azo-
kat szaporítsuk és kellő oltalomban részesítsük. Ily törvé-
nyeink nincsenek és nagy kérdés, hogy lesznek-e?

Érdemes hangsúlyozni, hogy az ipar által előidézett
szennyvizek halászatunkra nézve felette gonosz ellensé-
gek, ámde az utóbb említették még gonoszabbak.

Dr. Weigert az előadottak nyomán azon javaslatot
teszi, hogy a nagyobb iparvállalatok által már beszennye-
zett vízterületek maradjanak meg kizárólag az ipar szol-
gálatában és a halászatra nézve azok révén háramló bazo-
kat a halászatnak más vidékeken való nagyobb mérvű
istápolása, különösen pedig az ívóterületek szaporítása és
biztonságba helyezése által iparkodjunk előmozdítani.

Módunkban van felhasználni a vizeket az ipar cél-
jaira, módunkban van elvezetni a szennyvizeket, módunk-
ban van a vizeket öntözésre fordítani és minden állam-
nak kell is arra törekednie, hogy a vizek a halászat és
közlekedési célokra kívül az említett célokat is szol-
gálják, de egyuttal minden államnak gondoskodnia kell
arról is, hogy értékmegsemmisülés ne álljon elő.

A partbirtokos érdekét nálunk annyira védi a tör-
vény, hogy még a víznek merítés segélyével más föld-
jére való átöntése is vízrendőri kihágás; de a part-
birtokosokkal szemben a víz, mint közjó, alig részesül
védelemben, mert nálunk a gyakorlati élet a vizeknek
főrendeltesét még ma is abban látja, hogy általuk a
parti lakók a rájuk nézve kellemetlen összes piszoktól és
szennyfől meg szabaduljanak.

A gyárak szennyvizei, a városi csatornák éjjel-
nappal árasztják a vizekbe a mérget s még jó szerencse,
ha az ivóvizet szolgáltatató csövek a felső városban, a
kanálisok pedig az alsó városban torkolnak a vízbe. A

szegediek csak akkor rendezkedtek így, mikor már megkóstolták, hogy milyen íze van a kanálisok által beszenyvezett víznek.

A szennyvíz-kérdés megoldása tekintetében nálunk felette kevés óvintézkedésre találunk.

Nincs törvényes intézkedésünk arra, hogy a ki a vizek tulajdonosainak jövedelmét a halállomány pusztítása által csökkenti, teljes kártérítéssel tartozik.

Nem tartja szem előtt a törvény, hogy a vállalat működése által megsemmisített értéket kárpótolni kell; nem gondoskodik arról, hogy a szennyvíz bevezetésének engedélyezése által okozott halászati és közegészségügyi bajok gyorsan orvosolhassanak, hanem megelégszik azzal, hogy a 24. §-ban egyszerűen kimondja, hogy a vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőztetése tilos — és hogy mily intézkedések szükségesek arra nézve, hogy gyárakból, bányákból és más vállalatokból hulladékok és megfertőztetett vizek más vizekbe bebocsáthatók legyenek: az iránt a közegészségügy követelményei és a fennálló használatok tekintetbe vételével a hatóság intézkedik.

Arra azonban nem kötelezi a törvény a hatóságot, hogy a hulladékok és megfertőztetett vizek *engedély mellett is* csak a közegészségügy és a halászat követelményeinek sérelme nélkül vezetessenek el.

Arra sem kötelezi a törvény a hatóságot, hogy a rábízott érdekeket szemmel tartva, a felmerülő esetekben hivatalból tartozzanak intézkedni.

Pedig már annak idején — mikor az 1885. XXIII. t. cz. életbe lépett — előreláthatók voltak az abból eredő bajok, hogy a vízjogi törvény figyelmen kívül hagyta a halászat érdekeit. Valószínű, hogy azért tartotta szükségesnek már az indokolás is hangsúlyozni, hogy a vízjogi törvény a halászati jogot nem érinti bővebben, mert a halászatról külön törvény fog intézkedni és a vízjogi törvény csak megjelöli azt az utat, a melyen a halászat törvényesen lesz szabályozható. Ez a felfogás hibás volt, mert vannak a halászatnak és a közegészségügynek oly kérdései, amelyek csakis a vízjogi törvény keretében oldhatók meg helyesen.

A halászati törvény a vízjogi törvénynek csak egyik fejezete.

A halászat előfeltételeinek, vagyis a halak lakóhelyét képező vizek megfelelő állapotba való helyezésének biztosítása a vízjogi törvény keretéből ki nem vonható.

(Vége következik.)

Krenedits Ferencz.

TÁRSULATOK.

A »Budapest vidéki« halászati társulat f. évi február hó 26-án tartotta d. e. 10 órakor Budapesten a vármegye székházában első közgyűlését Vancsó Gyula alelnök-igazgató elnökletével, a ki a nagy számmal megjelent érdekelteket üdvözlőlvén s megállapítva a gyűlés határozatképességét, mindenek előtt előadta, hogy bár a társulat még 1897-ben megalakult s alapszabályai jóváhagyattak már, működését a megválasztott elnök sajnálatos betegeskedése következtében nem kezdhette meg még ez ideig. Miután azonban a társulat alapszabályszerű feladatának így meg nem felelhet, az alapszabályokban megállapított jogkörénél fogva ő, mint alelnök, hívta össze az érdekelteket.

Felolvastattak ez után a jóváhagyott alapszabályok és üzemterv. Az üzemterv végrehajtására vonatkozólag elhatározta a közgyűlés, hogy az abban foglalt tilalmak s korlátozások

közbírré tétele végett, azt kivonatossan „Hirdetmény“ alakjában megküldeti az összes községeknek, közigazgatási hatóságoknak és a csendőrségnek felhíva figyelmüket különösen, hogy a társulat vízterületén a jóváhagyott üzemterv szerint a folyó 1900. évvel kezdődőleg, a melyben a közbírré tétel megtörtént, minden év *április hó 10-től június hó 10-ig általános tilalom* van, a mikor bárkinek bárminő eszközzel is tilos a halászat. Intézkedés történt az iránt is, hogy ama tilalom ellenőrzésére a nagyobb uradalmak mezei- és erdő-örei feleskettessenek.

Kimondotta a közgyűlés, hogy *kíméleti területekről* is gondoskodni kíván. Erre legalkalmasabbaknak jelöltettek meg a Tétény határában fekvő Háros szigeti Duna-ág és a Tóth-falu határába eső Kecské szigeti kis Duna-ág. A társulati igazgató megbízott, hogy ezeknek a területeknek a társulat kezelésébe való átengedése iránt kezdjen tárgyalást az illető birтокosokkal. Határozatba ment, hogy a földmívelési kormány részéről kilátásba helyezett fogasszülő ikrák az idén már ezekben a mellékágakban helyeztessenek ki.

Megállapították végül a társulat ez évi költségvetését 291 korona 61 fillérben, a minek fedezésére a tagok kat. holdanként 3 fillérrel járulnak.

p.—

A Tisza folyónak Tisza-Dob és Takta-Kenéz községek határában és T.-Eszlár—T.-Dada községek közé eső szakaszán már a múlt év november hó 24-én T.-Lőkön megalakult két halászati társulat f. év márczius hó 22-én, folytatta Dobos Imre járási főszolgabíró elnöklele alatt az akkor félbeszakított közgyűlését az alapszabályok és üzemterv megállapítása céljából.

Az idevonatkozó tervezeteket mindkét társulat részére az országos halászati felügyelőség készítette el.

A T.-Dob és Takta-Kenéz határába eső részen, miután ott csupán három nagybirtokos van érdekelve, számolni kellett a különleges viszonyokkal s el kellett térni a társulatoknál elfogadott általános szervezettől. Az elfogadott alapszabály értelmében a három tagból álló társulat ügyeit csak egy megbízott *ügyvivő* intézi, a ki a társulatot a hatósággal szemben is képviseli. Az ügyvivő ténykedéséért a társulat tagjai egyetemlegesen felelősek, a kik egyébiránt összes jogait s kötelezettségeiket vízbirtokaik területének arányában gyakorolják. Vízterületeik gazdasági hasznosítása iránt egymástól függetlenül intézkedhetnek a mindnyájukat kötelező *üzemterv* korlátain belül, a melynek legfőbb s a többi, a Tiszán már megalakult társulatokéval egyöntetű rendelkezése az *április hó 10-től június hó 10-ig* terjedő általános tilalom. A társulat címe: »T.-dobi s takta-kenézi uradalmak halászati társulata«; székhelye: T. Dob; három évre megválasztott ügyvivője: Sarlay Dezső.

A T.-Eszlár és T.-Dada közé eső Tisza-szakasz érdekeltisége alapszabályait a szokásos rendes társulati szervezet tekintetbe vételével állapította meg. Üzemtervében szintén kimondotta az *április hó 10-től június hó 10-ig* terjedő általános tilalmat s 100 kat. holdban állapította meg azt a legkisebb vízterületet, a mely önállóan hasznosítható. A társulat címe: »Eszlár-takta-köz-dadai-tiszai halászati társulat.« Székhelye: T.-Lök. Elnöke: baáji Patay József, alelnök-igazgatója: Bakos István. —p.—

VEGYESEK.

Kedvesmények a haltenyészés érdekében. A Balatoni halászati részvény-társaság kérelmére a kereskedelmi minister megengedte, hogy a nevezett részvénytársaság címe alatt gyorsárúként szállítandó és tenyésztési célokra szolgáló halivadék-küldemények a m. kir. államvasutak vonalain kocsii és fuvarlevelenként legalább 5000 kg. után való fizetés mellett a

mérsékelt kocsirakományú »A« osztály teherárú-díjtételének alapján szállítassanak. Kilitás van rá, hogy hasonló jelentékeny kedvezményt lesz lehetséges a cs. kir. szab. déli vaspályatársaságnál is elérni, tekintettel a szóban forgó fontos közgazdasági célra, miáltal nem kis mértékben könnyítetik meg az említett társulatra nézve kitűzött céljának elérése. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük azt is, hogy a pénzügyminister szintén hathatósan támogatja az említett társulatot, a mennyiben megengedte, hogy a halak konzerválására szükséges só ugyanolyan árért, t. i. métermázsánként 9 korona 50 fillérért legyen a társulatnak kiszolgálva, a minő áron azt, hasonló célra, a horvát tengerparti lakosság kapja.

—Fs—

Gőshajók a halászat szolgálatában. Márczius hó 19-én kezdte meg pályafutását »Zala« és »Veszprém« névre keresztelt az a két gőzös, melyeket a Balaton halászati részvénytársulat állított a magyar tengerre a végből, hogy azokkal halászbokrait könnyen és gyorsan munkába állítsa. Eddig úgy a kiszállásnál mint a visszatérésnél nagy utat és munkát végeztek a halászok, sokszor nagyobb, mint a halászatnál. És bizony nem ritkán ez a nagy munka teljesen kárba vészett, mert a mire tanyavető helyükre értek, elállott, avagy irányt változtatott az a szél, a melyiktől fogásuk eredményét remélték. Ám ezt az erős testölő munkát óhajtja a társulat az aránylag olcsóbb motorikus erővel helyettesíteni, miáltal a halászbokrok munkája kizárólag a halászatra lesz fordítható. A hajókat az újpesti hajógyár szállította. Csinos kis alkotmányok, egyenként 75—75 lóerős gépekkel felszerelve, minélfogva járásuk elég sebes és a mellett 8—8 bokrot képesek egyszerre a szükséges laptárokkal és egyéb készséggel vontatni. Az egyik hajó a *siófoki*, a másik a *fonyódi* telepen áll és végzi a most említett szolgálatot. Hogy pedig a legénység is hamar hozzászokott a hajók révén előállott új állapothoz, azt legjobban igazolta víg danájuk, melytől ugyancsak visszhangzott a siófoki kikötő, a mikor először kötött ki velük a gőzös. Úgy látszik, a kezdet a társulatra nézve is felette örvendetesen indult, mert az első nap 110 mázsa fogási eredménnyel számolt be a legénység,

L . . . s.

Nemzetközi egyezmény a dunai halászat rendezésére. Tudvalevőleg a halászatról szóló 1888: XIX. t.-cz. csakis azon folyószakaszokra nézve lett életbeléptetve, a mely szakaszokon mindkét part magyar fenhatóság alatt áll. A folyók országos határt képező részein ellenben, nehogy a magyar halászok a külföldiekkel szemben korlátolva legyenek, ennek a törvénynek tilalmi intézkedései hatályon kívül helyeztetek. Az ebből előálló és előrelátott visszasságnak megakadályozására a magyar kormány nem mulasztotta el az érdekelt egyéb kormányoknál az említett törvény hatálybahelyezésekor egyidejűleg lépéseket tenni arra nézve, hogy a halászat védelme egyetértően rendeztessék, de szándéka sikertelen maradt, a mennyiben az érdekelt államok egyike sem birt még halászati törvényével. A legközelebbi multban azonban úgy Szerbia, mint Románia megalkotta a maga halászati törvényét, minélfogva a tárgyalások újból felvétettek. Kormányunk kiküldöttéi alig egy héttel ezelőtt tértek vissza Szerbiából, a hol a szerb kormány képviselőivel tárgyalva sikerült oly egyezmény-tervezetet kidolgozniok, amely nemcsak a vándorló, de a helybenmaradó halak óvásáról is kellőképen gondoskodik s mint szövetkezett felek most már közösen tárgyalnak Romániával, hasonló konvenczió létrehozása érdekében. Alapos remény van tehát arra, hogy a kérdéses egyezmény még ez évben törvényhozásunk elé kerül.

. . . ff . . .

A halak nyelve. Mathias Dunn néhány hónappal ezelőtt cikket írt a Contemporary Reviewbe ez alatt a cím alatt: A halak hét érzéke, s abban a cikkben kijelentette, hogy a halaknak hangjuk van, amelyet társaik megértenek. Ezt az elméletet

Köllicker tanár a nápolyi zoológiai állomáson most megerősítette. A professzor buváröltözetben és egy vasketreczben, amely villamosan volt megvilágítva, lebecsátkozott a földközi tengerbe és egy hangfogó segítségével és egy különösen szerkesztett fonográfal leste a halak hangját. És ezenközben olyan hangokat fogott fel, amelyek a tőle megijedt halak meglepetéséből eredtek. Köllicker megállapította, hogy az egyik halnak a hangja különbözik a másiktól s hogy a halaknál észlelt hangok mint összefüggő nyelv tekinthetők.

Budapesti halpiacs. A halüzletben az izraelita ünnepek nem hozták meg a remélt üzleti élénkséget, a minék részben a közép és kisebb nagyságú olcsóbb ponty- és csuka-készletek teljes hiánya is volt okozója. E halfajok hiányát a folyami gyöngye fogások, másrészt a tógazdaságok készleteinek kiapadása vonta maga után. Utóbbiak közül már csak a tatai tógazdaság bír némi készlettel, mely azonban kizárólag nagy 2 $\frac{1}{2}$ —4 kilogrammos pontyokból áll. Halkereskedőink a közép és apró pontykereslet kielégítésére kísérletképen egy Grác melletti haltenyészdezből hoztattak halakat, melyek azonban, mivel mesterséges etetés miatt föltűnően kövérek voltak, közönségünk tetszését nem nyerték meg, úgyannyira, hogy a hazai tenyésztésű és kiváló jó ízű ponty hírnevének csak ártottak. Románia ismét állandóan küldi áruát, de szállítmányai jóval alul maradnak azon az átlagon, melyet az előző három év ugyan ezen szakában átlagosan szállítani szokott. Onnan jelenleg főképp jegelt ponty, harcsa és viza érkezik. Hazai halászaink igen csekély mennyiségű halat szállítottak a piacra, sőt akadt sok folyammenti vidéki halász és halkereskedő, ki bőjti szükségletét Budapesten kísérlette meg fedezni, ami tekintettel itteni magas árainkra, csak ritkán járt sikerrel. A Dunán és mellékfolyóin néhány sikertült harcsafogást jelentettek, mely azonban mind nagy, vágni való harcsából állott; kisebb fajta feltűnően kevés került hálóba. Ezen fogásokból Apatin szállított egy 130 kilogrammos példányt hozzánk. Hasonló szerencsével dolgozott néhány háló a Körösben, hol főleg kecseget fogtak igen szép példányokban és mennyiségben. Érdekes, hogy nálunk a kevésre becsült és azért aránylag olcsó *czompó* Németországban annyira keresett és közkedveltségű fogyasztási cikk, hogy néhány németországi halkereskedő, e végből ideutazva, az egész itteni piacra érkező, főleg olyan apró *czompókat*, melyből 4—8 drb megy egy kilóra, bármely szállítható mennyiségben 100 kilónként 84 korona árban lekötötte. Tudtommal az ottani nagy keresletet azon körülmény okozza, hogy a közönség e halat, úgy mint a pisztrángot, nagyon kedveli. A napi hozatalok belföldről átlag 400—500 kiló jegelt és 500—600 kiló élő halra tehető. Románia napi 1000—1200 kilót, Oroszország 300—400 kilót küld jegelt halból piacunkra. Apró és olcsó hal teljesen hiányzik, mit némileg a Balaton pótol, honnan az eddig szóásra használt keszeget, mint friss halat, nagy mennyiségben hozzák forgalomba. Árutörlődés miatt, mivel Oroszországból fölös mennyiségű süllő érkezett, azok néhány napig beszerzési áron alul voltak forgalomban.

Jelenlegi nagybani árak: *Fogas* balatoni jegelt 320 kor. *Süllő*, nagy jegelt 300—320, közép 120—140, apró 70—80 kor. *Harcsa*, vágni való, jegelt 120—130, kisebb, — kor. *Ponty*, nagy élő 160—180, jegelt 110—120, kisebb élő 130—140, jegelt 70—80 kor. *Kecsege*, nagyobb jegelt 700—800, kisebb jegelt 200—240 kor. *Tok*, jegelt 300—320 kor. Romániai *harcsa*, nagy jegelt 110—120 kor. *Ponty*, kisebb jegelt 70—80 kor. *Tok*, jegelt 240—260 kor. *Viza*, jegelt 160—180 kor. *Orosz süllő*, jegelt 100—110 kor.

C

